การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*

TRAINING CURRICULUM DEVELOPMENT TO ENHANCE DESIGN CAPABILITIES ACTIVITY-BASED LEARNING FOR STUDENTS OF THE FACULTY OF EDUCATION MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

จิรเสกข์ เตชะกำพุต[1], พระมหาสมบูรณ์ สุธมฺโม[2] และ สุรชัย แก้วคูณ[3]

Jirasek Techakamput[1], Pra Maha Somboon Suthammo[2] and Surachai Kaewkoon[3]

[1-3]ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

[1-3]Master of Education Social Studies, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding author E-mail: kapong2325@gmail.com

วันที่รับบทความ : 11 กรกฎาคม 2569; วันแก้ไขบทความ 6 สิงหาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 8 สิงหาคม 2569

Received 11 July 2026; Revised 6 August 2026; Accepted 8 August 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) เปรียบเทียบทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรม สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ 4) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้าง

CC BY NC ND

*จิรเสกข์ เตชะกำพุต, พระมหาสมบูรณ์ สุธมฺโม และ สุรชัย แก้วคูณ. (2569). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(5), 273-291.

Jirasek Techakamput, Pra Maha Somboon Suthammo and Surachai Kaewkoon. (2026). Training Curriculum Development To Enhance Design Capabilities Activity-Based Learning For Students Of The Faculty Of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(5), 273-291.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยใช้การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบเชิง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 159 รูป/คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการ หลักสูตรฝึกอบรม แบบวัดทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน และแบบสอบความพึงพอใจ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความต้องการคิดเป็นร้อยละ 85 ขึ้นไป 2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่าองค์ประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) ระยะเวลา 6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 3. ผลการเปรียบเทียบทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า หลังการอบรมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม, ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้, กิจกรรมเป็นฐาน

Abstract

This research aimed to 1) explore the need to develop a training curriculum to enhance the ability to design activity-based learning for students of the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. 2) To develop a training course to enhance the ability to design activity-based learning for students of the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. 3) To compare the learning design skills before and after receiving training to enhance the learning design skills using activity-based learning for students of the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. 4) To study the satisfaction towards the development of training courses to enhance the ability to design activity-based learning for students of the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.This research was conducted as an experimental research (Pre - Experimental Research). The sample group consisted of 159 undergraduate students, 1st-4th year, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, academic year 2024. The research instruments consisted of a needs assessment survey, a training curriculum, an instructional design competency assessment, and a satisfaction questionnaire. The calculated Index of Item-Objective Congruence (IOC) values ranged from 0.80 to 1.00, and the reliability coefficient was 0.95. Statistical analyses employed included percentage, mean, standard deviation, and descriptive analysis.

The research results found that 1.The results of the analysis of the need for the development of training courses to enhance the ability to design learning using activities as a base for students of the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, found that most students have a need, accounting for 85 percent or more. 2. The results of the development of training courses to enhance the ability to design learning using activities as a base for students in the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya

University found that the curriculum components Consisting of 7 components as follows: 1) Principles 2) Objectives 3) Learning content 4) Teaching and learning activities 5) Duration 6) Media and learning resources 7) Measurement and evaluation 3. The results of the comparison of learning design skills before and after receiving training to enhance learning design skills using activities as a base for students in the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University found that After training, the training course scores were significantly higher than before training, with a statistical significance of .05. and 4. The results of the evaluation of student satisfaction with the training course to enhance the ability to design learning using activities as a base for students in the Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, found that it was at the highest level.

Keywords: Training Curriculum Development, Learning Design Capability, Activity-Based Approach

บทนำ

สังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ตามกระแสสังคมยุค“โลกาภิวัฒน์” ที่ยึดหลักบริโภคนิยมตามแบบอย่างสังคมตะวันตก โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านวัตถุ ความทันสมัยของเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลายอย่างเช่นกัน ค่านิยมและวิธีการคิดก็จะถูกสังคมบีบบังคับจนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดมากกว่าสมัยก่อน ทำให้กระบวนการทำงานของครูจำเป็นจะต้องมีการปรับตัว ปรับวิธีการนำเสนอ ปรับกระบวนการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับปัจจุบันมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) ประเทศไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากกระแสโลกาภิวัฒน์นี้ได้ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคมและประชากร ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง ซึ่งถือเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกฝ่ายต้องหาแนวทางในการแก้ไขร่วมกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวม ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน คือ เน้นที่เป็นตัวบุคคลเป็นวัตถุประสงค์นำทางแต่ก็ยังเป็นวัตถุประสงค์ปลายทางหรือผลสัมฤทธิ์สุดท้าย คือ การเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวสังคมเข้าด้วยกัน

จนเกิดเป็นองค์กรชุมชนที่มีพลังมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ซึ่งวัตถุประสงค์ปลายทางนี้คนส่วนมากจะไปไม่ถึง ทำให้ทิศทางการศึกษาของเราไม่ตรงทิศทางที่ถูกต้องเพราะไปเน้นสุดท้ายอยู่ที่บุคคล จึงทำให้เกิดวิกฤตทางสังคมการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ (ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน, 2553)

สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ จึงได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ทางด้านการเตรียมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง ดังนี้ 1) การพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะสมอง ทักษะการเรียรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ 2) หล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม 3) การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นในการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานในอนาคต ดังนั้น การที่จะทำให้สังคมสงบสุขได้นั้น ทุกคนในสังคมจึงควรช่วยการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาและช่วยกันแก้ปัญหาอย่างจริงจังเพื่อความสงบสุขของชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อมีการพัฒนาคน และคนได้รับการพัฒนา ในฐานะที่คนเป็นปัจจัยกระทำ นำเอาการพัฒนาคนและคนที่มีการพัฒนานั้นมาเป็นแกนกลางของระบบการพัฒนา ให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความสัมพันธ์ทุกส่วนเป็นปัจจัยส่งผลในทางเกื้อกูลแก่กัน ทำให้ดำรงอยู่ด้วยดีโดยมุ่งศึกษาและจัดสรรปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อช่วยให้มนุษย์แต่ละชีวิตมีความเจริญงอกงามเข้าถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีชีวิตที่ดีงามสมบูรณ์ สังคม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2552)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องผสมผสานเชื่อมโยงกันเพื่อพัฒนาคนให้ก้าวหน้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างมีคุณภาพ เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุลทั้งเศรษฐกิจและจิตใจ ตระหนักรู้ในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดเวลา ทำให้การจัดการศึกษาต้องพัฒนาสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) สังคมฐานความรู้ (Knowledge – Based Society) ที่สอดคล้องกับสังคมโลกในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ เพื่อส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นกระบวนทัศนทางการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในปรัชญาการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน (อาทิตย์ญา โพธิ์สวย, 2563) และองค์ประกอบการที่สำคัญของการจัดการความรู้ (Knowledge Process) คือ กระบวนการเรียนรู้ ต้องผสมผสานกันเพื่อให้มีการพัฒนาคน มีการปรับเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนการบรรยาย

ให้ตรงกับความต้องการในการนำความรู้ไปใช้เปลี่ยนกรอบแนวคิดใหม่ในการสอนโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะว่าสังคมโลกาภิวัฒน์ มีนวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเกิดขึ้นมากมาย เช่น การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่ง ทิศนา แขมมณี ระบุว่า การเป็นครูยุคใหม่ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจัดการเรียนรู้ โดยศาสตร์แห่งการสอน ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้และการสอนทั้งสังคมโลกได้เรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งความรู้ได้มาจากการวิเคราะห์ของนักปราชญ์ นักทฤษฎีทั้งหลาย หรือจากการศึกษาค้นคว้า ทดสอบ พิสูจน์ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นักการศึกษากลุ่มต่างๆประกอบด้วย ปรัชญาการศึกษา บริบททางการสอน ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และรูปแบบ วิธีการ รวมถึงจิตวิทยาทางการเรียนรู้และการสอน การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการสอน การวัดและประเมินผลเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และมีความสุขในการเรียนรู้ (ทิศนา แขมมณี, 2557)

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในปัจจุบันนี้กำลังเป็นที่นิยมกันเผยหลายและได้รับความสนใจในหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาทักษะต่างๆ รวมถึงการพัฒนาความสามารถเฉพาะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจะเห็นได้จากการที่มีโครงการฝึกอบรมสัมมนา สำหรับพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานต่างๆในทุกระดับการฝึกอบรม เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นเทคนิควิธีการที่ใช้ในการสื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเกิดความเข้าใจ มีทักษะ มีทัศนคติที่ดี และมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นที่บุคลากรทางการศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรทางการศึกษามีความสามารถเฉพาะตัวสูง มีประสิทธิภาพในจัดการเรียนการสอน การจัดการในชั้นเรียน และสามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ได้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และ สร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแส การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและ สังคมที่เป็นพลวัต

ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นการสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเข้าใจสิ่งที่เรียนด้วยตนเอง และสามารถต่อยอดความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตัวเองมากขึ้น คือ การให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกเนื้อหาการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความสนใจมีความเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมของตนเอง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ควรต้องเสริมสร้างกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ครูเกิดความกระตือรือร้นในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งครูต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้สอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการเรียนรู้” โดยความสามารถของครูในการออกแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดเชิงรุก (Active Learning)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำให้ผู้วิจัยทราบแนวทางการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อให้นิสิตสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยซึ่งทางผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Pre - Experimental Research) โดยใช้การวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดลองก่อนเรียน – หลังเรียน ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 270 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2568จำนวน 158 รูป/คน โดยกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R.V.Krejcie&D.W.Morgan การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นนิสิตคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 30 รูป/คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบสมัครใจ (Voluntary Selection) ที่ต้องการพัฒนาตนเอง ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ชั้นปีเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งทางผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือการทำวิจัยดังนี้ 1) แบบสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 3) แบบวัดทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้งหมด 20 ข้อ เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรม 4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 – 1.00 การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬา

ลงกรณราชวิทยาลัยไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 รูป/คน นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน นำผลสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) โดยใช้สูตร KR-20 รายข้อ โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.2 – 0.85 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.39 – 0.82 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.954

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัย ดังนี้ 1) หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านความสอดคล้องของเนื้อหาในหลักสูตรและนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข 2) ดำเนินการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และทำการสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม 3) เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ให้นิสิตทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่องหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) นิสิตมีความต้องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) นิสิตต้องการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนแบบใด 3) นิสิตต้องการการประเมินการเรียนการสอนโดยใช้วิธีใด พบว่า ผลการศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านนิสิตมีความต้องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 89 ขึ้นไป ผลการศึกษาสภาพความต้องการ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านนิสิตต้องการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนแบบใด พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 85ขึ้นไป ผลการศึกษาสภาพความต้องการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านนิสิตต้องการการประเมินการเรียนการสอนโดยใช้วิธีใด พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 85 ขึ้นไป

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยออกแบบฉบับร่างการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยผู้วิจัยนำข้อเสอนข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งหลักสูตรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) ระยะเวลา 6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล ผลการตรวจสอบคุณภาพของการพัฒนา

หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.59, S.D. =0.50)

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามรูปแบบการวิจัยก่อนทดลอง (Pre-Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัย แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อน – หลังการเข้ารับการอบรม (The One-Group Pretest-Posttest Design) โดยในระหว่างการทดลองใช้หลักสูตรการทดลองการวัดประสิทธิผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	**Max**	**Min**	**Mean**	**SD**	**df**	**t**	**p-value**
ก่อนการอบรม	11	6	9.15	2.08	12	-9.89	.05
หลังการอบรม	17	9	13.92	2.14			

จากตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลังการ

อบรมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ระดับ
		$\bar{x}$	S.D	
1	ด้านเนื้อหาหลักสูตร	4.71	0.55	มากที่สุด
2	ด้านกระบวนการจัดการอบรม	4.58	0.48	มากที่สุด
3	ด้านวิทยากร	4.62	0.49	มากที่สุด
4	ด้านสื่อที่ใช้ในการอบรม	4.65	0.48	มากที่สุด
5	ด้านการวัดและประเมินผล	4.51	0.60	มากที่สุด
รวม		**4.61**	**0.50**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.61, S.D. = 0.50)

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) นิสิตมีความต้องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) นิสิตต้องการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนแบบใด

3) นิสิตต้องการการประเมินการเรียนการสอนโดยใช้วิธีใด พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความต้องการคิดเป็นร้อยละ 85 ขึ้นไป ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กระบวนการรู้แบบบูรณาการ Active Learning เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมได้มีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์และนำเสนอความมั่นใจให้ได้รับความรู้พื้นฐานหรือแนวคิดตามเนื้อหา สามารถที่จะประยุกต์ความรู้มาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนด้วยการเชื่อมโยงหรือบูรณาการเข้ากับความจริงที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ เกตุแก้ว ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาสาธารณะ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชที่มี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กิจกรรมในหลกัสูตร สื่อประกอบ การฝึกอบรม และการวัดและการประเมินผล (จิราภรณ์ เกตุแก้ว, 2558)

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ออกแบบฉบับร่างการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยผู้วิจัยนำข้อเสอนข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งหลักสูตรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) ระยะเวลา 6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามหลักสูตรฝึกอบรมมุ่งให้นิสิตที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียน การวัดและประเมินผล ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริมสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ ตั้งศรีทอง ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย

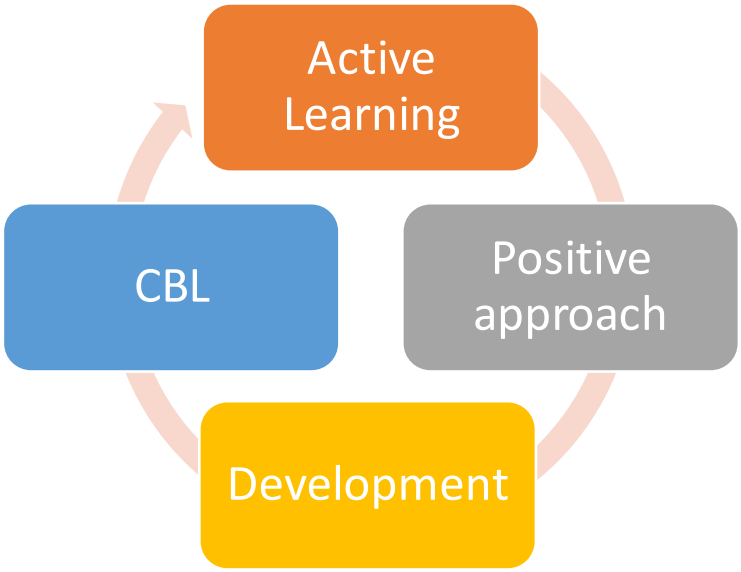
3) เนื้อหาสาระ 4) การจัดการเรียนรู้และ 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งภาพรวมของหลักสูตรมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก (สำราญ ตั้งศรีทอง, 2564)

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ก่อนและหลังได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระยะเวลา 8 ชั่วโมง เนื้อหาครอบคลุมทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้วิจัยวัดและประเมินผลความรู้ใช้แบบทดสอบความรู้ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ตัวเลือก มีทั้ง 20 ข้อ ผลจากการประเมินความรู้เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการฝึกอบรม พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลังการอบรมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และพบว่า ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมและโครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม โดยเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นคู่ หรือแบบกลุ่ม ในระหว่างการฝึกอบรมเพื่อให้นิสิตได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันตามประเด็นที่ได้กำหนดขึ้นได้ลงมือปฏิบัติการออกบบกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญณรงค์ ศรีจันทร์ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาผลการเรียนรู้เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครูคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผลการเรียนรู้หลักสูตรสำหรับครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์ของนักเรียนของผู้เข้ารับการอบรม หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลการเรียนรู้ก่อนการจัดหลักสูตรสำหรับ ครูอย่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลการศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของครูผล การประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด 3) ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการอบรมหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการประดิษฐ์ ดอกไม้ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยภาพรวมพบว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรสำหรับครูเพื่อ เสริมสร้างความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก 4) ผลการศึกษาความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลการประเมินความสามารถในการประดิษฐ์ดอกไม้ ใบตอง เชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์หลังการจัดหลักสูตรสำหรับครูของนักเรียนในโรงเรียนที่ครูนำไปจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ชาญณรงค์ ศรีจันทร์, 2561)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรพร ศุภกิจ ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษาสำหรับนักศึกษาวิชาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษา พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาและภาษา วัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษา ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบ ADLER ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร (A:Analysis) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร (D: Development) ขั้นตอนที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (L: Learning Activity Management) และขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรเพื่อทบทวน ER: Evaluation for Revision) (พัชรพร ศุภกิจ, 2562)

องค์ความรู้ใหม่



หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนรู้ ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมแบบ กลุ่มปิด (Close Group) คือ กลุ่มมีสมาชิกเดิมตลอดเวลาการอบรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ บูรณาการ Active Learning, Positive approach, Development, Cognitive-behavioral Learning CBL สรุปได้ดังนี้

Active Learning เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วม ได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์และนำเสนอด้วยความมั่นใจ ได้ฟังอย่างลึกซึ้งและสื่อสารด้วยความเมตตาในบรรยากาศที่เป็นกันเอง เน้นการพัฒนาศักยภาพผู้เข้าอบรม ให้ได้รับความรู้พื้นฐานหรือแนวคิดเบื้องต้น ตามเนื้อหา ขณะเดียวกันก็เสริมทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณสามารถที่จะประยุกต์ (Application) ความรู้มาใช้ในการจัดการสถานการณ์หรืองานต่าง ๆ ได้ ด้วยการเชื่อมโยมหรือ บูรณาการ (Integration) เข้ากับความจริงของชีวิต ซึ่งผู้เข้าอบรมค้นพบศักยภาพของตนเองและเห็น คุณค่าคนอื่นสามารถที่จะเข้าใจมิติตนเองและผู้อื่น(Human Dimension)มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการปรับภาวะความรู้สึก (Caring) ให้เกิดความมั่นใจตะหนักในคุณค่า (Values) และพัฒนาทักษะใน การ

เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Leaning how to lean) ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์ (Experiential) การใช้สติ (Mindful) และการใส่ใจ (Engaging)เป็นแกนสำคัญ

Positive approach เป็นหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดเชิงบวก ให้ความสำคัญ กับความเป็นมนุษย์ ตามทฤษฎีของกลุ่มมนุษย์นิยมที่มองว่า มนุษย์ล้วนต่างก็มีความต้องการ การยอมรับและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า (self-esteem) กระบวนการบูรณาการการเรียนรู้เชิงรุก จึงเป็นกระบวนการที่มุ่งช่วยให้เด็กมองเห็น คุณค่าของตนเองและผู้อื่นด้วยการฝึกมองหรือคิดเชิงบวกต่อกัน

Development เป็นกระบวนการที่เน้นการพัฒนาและเสริมพลังบวกให้กับตนเองและผู้อื่นด้วยแนวคิดที่เชื่อมั่นว่าตนเองสามารถพัฒนาได้และการพัฒนาหรือฝึกตนนั้นเป็นกระบวนการเสริมพลังบวกให้กับตนเอง

Cognitive-behavioral Learning CBL เป็นแนวคิดกลุ่มปัญญานิยม ซึ่งนำมาบูรณาการ ร่วมกับแนวคิดโยนิโสมนสิการ และกระบวนการพัฒนาปัญญา 3 ได้แก่ สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดจาก การฟังการอ่าน จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการคิดอย่างมีเหตุผล และภาวนามยปัญญา ปัญญา เกิดจากการลงมือทำฝึกให้มีความชำนาญหรือคล่องแคล่ว เป็นการเรียนรู้ด้วยการแสดงพฤติกรรมการรู้คิด เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกด้วยพฤติกรรมทางปัญญาหรือความคิดภายใน ซึ่ง กระบวนการอบรมนี้เน้นให้เกิดประสบการณ์ (Experiential) ให้โอกาสนิสิตได้มีการใช้สติ (Mindful) ความคิดและการใส่ใจ (Engaging) ด้วยการตระหนักรู้ตนเองในขณะที่ทำและคำที่พูด กายเคลื่อนไหวใจรู้สึก เกิดกระบวนการทางความคิดอย่างลึกซึ้งก่อนที่จะตอบสนองสิ่งเร้าออกไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยใช้การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบเชิงรุก 1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 85 ขึ้นไป 2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุ

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่าองค์ประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) ระยะเวลา 6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 3. ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด **ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** 1) ควรประยุกต์ใช้หลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ควรนำหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปจัดทำเป็นคู่มือใช้ในการอบรมนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเบื้องต้น **ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป** 1) ควรนำศึกษาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ ในการออกแบบการเรียนการสอน 2) ควรมีศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการสอนเบื้องต้นโดยใช้แนวคิดแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

จิราภรณ์ เกตุแก้ว. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาสาธารณะสำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชศรีธรรมราช. ในหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์เรียนรู้ โครงการโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์และประสาท เนืองเฉลิม. (2561) แนวทางการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู. วารสารบริหารหารศึกษาบัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 18(4), 129 -141.

ทิศนา แขมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2552). พระพุทธศาสนากับโลกธุรกิจ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ธรรมะ.

พัชรพร ศุภกิจ. (2562). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสองภาษาสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาการประถมศึกษา. ในปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). แนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.

สำราญ ตั้งศรีทอง. (2564). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารชุมชนวิจัย, 15(3), 214-224.

อาทิตย์ญา โพธิ์สวย.(2563). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคโนโลยี. ใน ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.